

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT JAHON TILLARI UNIVERSITETI**



**MAMLAKATSHUNOSLIK
FANING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	200 000	–	San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	230 000	–	Tillar
Ta'lim yo'nalishi:	60230100	–	Filologiya va tillarni o'qitish (turk tili)

Toshkent-2025

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
MAM1204	2025-2026	2	4
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek/Rus	4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Mamlakatshunoslik	48	72	120
1.	<p>I. Fanning mazmuni:</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga Turkiya davlati haqida keng qamrovli va tizimli bilim berishdir. Fan doirasida talabalar Turkiyaning geografik joylashuvi, tabiiy sharoiti, aholisi, siyosiy tuzumi, iqtisodiy taraqqiyoti, ijtimoiy hayoti, madaniyati va ta'lim tizimi bilan tanishtiriladi. Shu orqali talabalar Turkiyani har tomonlama o'rganish, uning tarixiy va zamonaviy holati haqida puxta tasavvurga ega bo'ladilar.</p> <p>Fanning maqsadi shuningdek, talabalarni xalqaro taqqoslash asosida tahliliy fikrlashga, Turkiya va O'zbekiston o'rtasidagi madaniy, siyosiy va iqtisodiy aloqalarni chuqurroq anglashga yo'naltirishdan iborat. Talabalarda turkiy xalqlarning o'zaro yaqinligi, umumiy tarixiy ildizlari va zamonaviy hamkorlik yo'nalishlari haqida bilim va tushunchalar shakllantiriladi.</p> <p>Fanning vazifasi - quyidagilardan iborat:</p> <ol style="list-style-type: none"> Talabalarda tizimli bilim shakllantirish – o'rganilayotgan mamlakat yoki mintaqaning siyosiy, ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy va tarixiy xususiyatlarini kompleks tahlil qilish ko'nikmasini rivojlantirish. Tahliliy va tanqidiy fikrlashni shakllantirish – mamlakatlar o'rtasidagi farqlarni solishtirish, voqealar va jarayonlarga chuqur yondashish ko'nikmasini berish. Xalqaro kontekstda bilim berish – global va mintaqaviy tendensiyalarni hisobga olgan holda mamlakatlar haqida obyektiv va yangilanadigan ma'lumotlarni o'rgatish. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish – diplomatik, tarjimonlik, siyosiy va madaniy muloqotda zarur bo'lgan bilim va malakalarni egallashga ko'maklashish. Mamlakatlararo tushunishni mustahkamlash – turli xalqlar va madaniyatlar o'rtasida o'zaro hurmat, to'g'ri tushunish va muloqot madaniyatini rivojlantirish. 		
2.			

Xorij tajribasiga muvofiqligi

Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi 300 talik ro'yxatga kiruvchi **Oxford School of Global and Area Studies** ta'lim dasturi tajribasini o'rgangan holda tuzildi.

<https://www.mes.ox.ac.uk>

II. Asosiy qism (amaliy mashg'ulotlar)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)

2 - semestr

1-mavzu: Mamlakatshunoslik faniga kirish. Taraqqiyot bosqichlari.

Fanning maqsad va vazifalari (2 soat)

2-mavzu: Turkiya davlatining geografiyasi. Rel'yefi. Tabiiy qazilma boyliklari (2 soat)

3-mavzu: Turkiya davlatining geografiyasi. Iqlimi. O'simlik va hayvonot dunyosi. Iqtisodiyoti (2 soat)

4-mavzu: Turkiya etnografiyasi. Turkiya aholisi va aholishunosligi.

Turkiya xalqi etnogenezi, mayda etnik guruhlar. Kurdlar va ular bilan bog'liq muammolar (2 soat)

5-mavzu: Turkiyada ijtimoiy-madaniy hayot. Jamiyat hayotida din omili. Islom dini va uning jamiyatda tutgan o'rni. Davlat tili. (2 soat)

6-mavzu: Turkiyada demografik muammolar. Turkiya shaxarlarida urbanizatsiya darajasi (2 soat)

7-mavzu: Turkiya hududida qadimgi davlatlarning tashkil topishi. Xett podsholigi davrida Kichik Osiyo. Yangi Xett sulolasi davrida Buyuk Xett davlati. Yangi Xettlar davrida ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Qadimgi Xett madaniyati. Din va adabiyot. (2 soat)

8-mavzu: Turkiya hududida qadimgi davlatlarning tashkil topishi. Frigiya podsholigi davrida Kichik Osiyo. Turkiya g'arbidagi Frigiya qirolligi. Frigiyaning qulashi. (2 soat)

9-mavzu: Turkiya hududida qadimgi davlatlarning tashkil topishi. Lidiya podsholigi davrida Kichik Osiyo. Lidiya podsholigining tashkil topishi. Lidiya qirolligi tarixidagi asosiy sanalar. (2 soat)

10-mavzu: Buyuk ko'chishlar. Qadimgi turklarning Kichik Osiyoga kelib o'rnanishi. Turklarning Kichik Osiyoga kelib o'rnanishi. Turk xoqonligi. (2 soat)

11-mavzu: Buyuk ko'chishlar. Qadimgi turklarning Kichik Osiyoga kelib o'rnanishi. Kichik Osiyo Vizantiya imperiyasi davrida. Rim



100000

imperiyasining bo'linishi. Vizantiya imperiyasining Kichik Osiyo uchun kurashi. Vizantiya imperiyasining parchalanishi. Vizantiyada davlat hokimiyati. Vizantiyaning zaiflashuvi. (2 soat)

12-mavzu: V asr oxiri - XI asr o'rtalarida Kichik Osiyo. O'g'uzlar. Turkiya tarixida beklklar. (2 soat)

Mashg'ulotlar shakli: seminar (S)

2 - semestr

1-mavzu: Mamlakatshunoslik faniga kirish. Taraqqiyot bosqichlari.

Fanning maqsad va vazifalari (2 soat)

2-mavzu: Turkiya davlatining geografyasi. Rel'yefi. Tabiiy qazilma boyliklari (2 soat)

3-mavzu: Turkiya davlatining geografyasi. Iqlimi. O'simlik va hayvonot dunyosi. Iqtisodiyoti (2 soat)

4-mavzu: Turkiya etnografyasi. Turkiya aholisi va aholishunosligi.

Turkiya xalqi etnogenezi, mayda etnik guruhlar. Kurdlar va ular bilan bog'liq muammolar (2 soat)

5-mavzu: Turkiyada ijtimoiy-madaniy hayot. Jamiyat hayotida din omili. Islom dini va uning jamiyatda tutgan o'rni. Davlat tili. (2 soat)

6-mavzu: Turkiyada demografik muammolar. Turkiya shaxarlarida urbanizatsiya darajasi (2 soat)

7-mavzu: Turkiya hududida qadimgi davlatlarning tashkil topishi. Xett podsholigi davrida Kichik Osiyo. Yangi Xett sulolasi davrida Buyuk Xett davlati. Yangi Xettlar davrida ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Qadimgi Xett madaniyati. Din va adabiyot. (2 soat)

8-mavzu: Turkiya hududida qadimgi davlatlarning tashkil topishi. Frigiya podsholigi davrida Kichik Osiyo. Turkiya g'arbidagi Frigiya qirolligi. Frigiyaning qulashi. (2 soat)

9-mavzu: Turkiya hududida qadimgi davlatlarning tashkil topishi. Lidiya podsholigi davrida Kichik Osiyo. Lidiya podsholigining tashkil topishi. Lidiya qirolligi tarixidagi asosiy sanalar. (2 soat)

10-mavzu: Buyuk ko'chishlar. Qadimgi turklarning Kichik Osiyoga kelib o'rtnashishi. Turklarining Kichik Osiyoga kelib o'rtnashishi. Turk xoqonligi. (2 soat)

11-mavzu: Buyuk ko'chishlar. Qadimgi turklarning Kichik Osiyoga kelib o'rtnashishi. Kichik Osiyo Vizantiya imperiyasi davrida. Rim imperiyasining bo'linishi. Vizantiya imperiyasining Kichik Osiyo uchun kurashi.

<p>Tarixi (1300-1600). – Istanbul: Ayhan matbaasi, 2015. S. 489</p> <p>7. Киреев Н.Г. История Турции XX век. - Москва: ИВ РАН: Крафт, 2007. - 608 с.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbalari</p> <p>8. https://www.history.ru</p> <p>9. https://turuz.com</p> <p>10. https://www.ttk.gov.tr</p> <p>11. https://www.academia.edu</p>	<p>7. O'quv dasturi O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan. Dastur universitet Kengashining 2025-yil <u>28</u> - <u>avgust</u> dagi yig'ilishida ko'rib chiqilgan va tasdiqqa tavsiya etilgan (- <u>2</u> - sonli bayonnoma).</p>	<p>8. Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>H.Mahkamova – O'zbekiston davlat Jahon tillari universiteti "Ikkinchi chet tili" kafedrasida PhD o'qituvchi;</p> <p>N.Abduraximov – O'zbekiston davlat Jahon tillari universiteti "Ikkinchi chet tili" kafedrasida o'qituvchi;</p> <p>Z.Komilova – O'zbekiston davlat Jahon tillari universiteti ikkinchi chet tili kafedrasida stajyor-o'qituvchi.</p>	<p>9. Taqrizchilar:</p> <p>G.Xaliyeva – O'zDITU, "Jahon adabiyoti" kafedrasida mudiri f.f.d., professor.</p> <p>A.Tilavov – TDO-TAU, "Folklorshunoslik va dialektologiya" kafedrasida dotsenti, f.f.n.</p>
--	---	--	---

Ingiliz №3

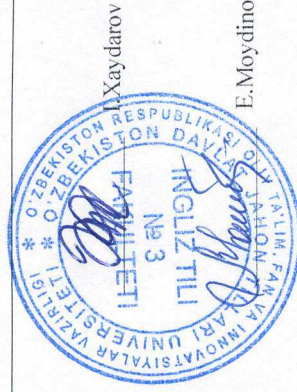
fakultet dekani

Ikkinchi chet tillari

kafedrasida mudiri

Universitet axborot resurs

markazi direktori



Eloyev S.Kayumova

qo'yadi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yuritiladi, masalaga oid daliliy misollarni tahlil etish asosida ma'lum ilmiy-nazariy xulosalar chiqara oladi, tayanch tushuncha va terminlarning mohiyatini izohlashda ba'zi ikkilanishlarga, kamchiliklarga yo'l qo'yadi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga to'g'ri javob beradi, berilgan vazifa yuzasidan muvayyan amaliy bilimga ega bo'ladi, fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash ko'nikmasiga ega bo'ladi, biroq mavzuga oid masalalar yuzasidan yetarli qaror qabul qila olmaydi.

3 (qoniqarli) baho – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajarish jarayonida jiddiy kamchiliklarga yo'l qo'yadi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yuritishda ma'lum ilmiy-nazariy xatolarga yo'l qo'yadi, tayanch tushuncha va terminlarning mohiyatini to'liq izohlay olmaydi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga qisman javob beradi, berilgan vazifa yuzasidan yetarli bilimga ega bo'lmaydi. Talaba fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash, mavzuga oid masalalar yuzasidan qaror qabul qila olish ko'nikmasi to'liq shakllanmagan bo'ladi.

2 (qoniqarsiz) baho – talaba modul bo'yicha yetarli bilimga ega emas, juda qo'pol xatolarga yo'l qo'yadi, savollarga qiyinchilik bilan javob beradi, berilgan topshiriqlarni bajara olmaydi.

6.

Asosiy adabiyotlar:

1. M.Mirzayev. "Mamlakatshunoslik (Turkiya geografyasi, tarixi, madaniyati va davlat utzumi)" (o'quv qo'llanma). - T.: TDSHI, 2020.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Mirzayev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - T.: "O'zbekiston", 2016. - 56 b.
2. Mirzayev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. - T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b.
3. Mirzayev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. /Sh.M.Mirzayev. - T.: O'zbekiston, 2017. - 592 b.
4. Mirzayev Sh.M. Halqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. /Sh.M.Mirzayev. - T.: O'zbekiston, 2018. - 512 b.
5. Mirzayev Sh.M. Niyati ulug' halqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. 3-jild. /Sh.M.Mirzayev. - T.: O'zbekiston, 2019. - 400 b.
6. Feritidun M. Emecen. Osmanli Imperatorlu'g'unun Kurulus ve Yükseliş

Vizantiya imperiyasining parchalanishi. Vizantiya davlat hokimiyati.

Vizantiyaning zaiflashuvi. (2 soat)

12-mavzu: V asr oxiri - XI asr o'rtalarida Kichik Osiyo. O'g'uzlar. Turkiya tarixida beklklar. (2 soat)

III. Ma'ruza va Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:

Ma'ruza, Seminar mashg'ulotlar multimedia vositalari bilan jihozlangan auditoriyada faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mashg'ulot jarayonida mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim shaklini tashkil etishga qo'yilgan talablar va tavsiya etilgan mavzular:

Talabalarni mustaqil ta'lim shaklini tashkil etishga qo'yilgan talablar O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-apreldagi 136-sonli "Oliy ta'lim muassasalari talabalari mustaqil ta'limni tashkil etish bo'yicha namunaviy tartibni tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i asosida ishlab chiqilgan.

Mustaqil ta'limni baholash semestr davomida berilgan topshirig' asosida bajarilgan ishlarni HEMIS axborot tizimida ilova qilish, shuningdek, oraliq va yakuniy test va savollarga javob berish asosida oshiriladi.

- o'tilgan mavzuni chuqur o'rganishlari uchun darslik, o'quv materiallari bilan faol ishlashi;

- amaliy mashg'ulotlar va imtihonlarga oldindan tayyorgarlik ko'rish, vaqtdan unumli foydalanish;

- fan (modul)lar bo'yicha mustaqil ta'lim topshiriqlarini belgilangan muddatlarda taqdim etishi;

- mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda plagiat (ko'chirmakashlik)ga yo'l qo'ymasligi;

- kichik guruhlarda hamkorlikdagi mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda jamoaning umumiy maqsadiga mos harakat qilishi, o'ziga yuklatilgan vazifalarni o'z vaqtida bajarishi.

Mustaqil ta'limni tashkil etishda fanning xususiyatini inobatga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- mavzu yuzasidan tahliliy ma'lumot (esse) tayyorlash;

<p>- badiiy-ijodiy ishni bajarish;</p> <p>- aniq mavzu bo'yicha tahliliy taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash;</p> <p>- berilgan muammoni keng tahlil qilish, unga ta'rif va xulosalarni berish;</p> <p>- amaliyotdagi mavjud muammoning yechimini topish, test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash orqali loyihalarni ishlab ko'nikmasini shakllantirish;</p> <p>- ilmiy maqola, tezislar va ma'ruza tayyorlash;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mamlakatshunoslik fanining asosiy tushunchalari va rivojlanish bosqichlari (4 soat) 2. Mamlakatshunoslik fanining asosiy maqsadlari va vazifalari (4 soat) 3. Mamlakatshunoslik fanining rivojlanish tarixi (4 soat) 4. Turkiyaning tabiiy geografik joylashuvi va rel'efi (4 soat) 5. Turkiyaning asosiy tabiiy qazilma boyliklari (4 soat) 6. Turkiya rel'efi va iqtisodiyotiga ta'siri (4 soat) 7. Turkiyaning iqlimi va uning xususiyatlari (4 soat) 8. Turkiyaning o'simlik va hayvonot dunyosi (4 soat) 9. Turkiya iqtisodiyotining asosiy tarmoqlari (4 soat) 10. Turkiya aholishunosligi: tarkibi va demografik xususiyatlari (4 soat) 11. Turkiya xalqi etnogenezi va etnik guruhlar (4 soat) 12. Kurdlar va ular bilan bog'liq muammolar (4 soat) 13. Turkiyada dimning jamiyat hayotidagi o'rni (4 soat) 14. Islom dini va uning Turkiya ijtimoiy-madaniy taraqqiyotiga ta'siri (4 soat) 15. Turkiyada davlat tili va uning rivojlanish tarixi (4 soat) 16. Turkiyada demografik muammolar va ularning sabab-shartlari (4 soat) 17. Turkiya shaharlaridagi urbanizatsiya darajasi va xususiyatlari (4 soat) 18. Xett podsholigi davrida Kichik Osiyo: siyosiy tuzilma (4 soat) <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar o'quv dasturida tavsiya etilgan qo'shimcha adabiyotlarni o'qish, o'zlashtirish, ularni tahlil qilish, berilgan mavzular bo'yicha portfoliyo tayyorlash va ularni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: <ul style="list-style-type: none"> • Turkiya Respublikasi haqida to'plangan ma'lumotlarni tahlil qilish, solishtirish va saralash ko'nikmalariga ega bo'ladi.; • Turli manbalardan, jumladan, ilmiy, ommaviy va rasmiy hujjatlardan 	
--	--

<p>foydalanib, ishonchli axborotni ajratib olishni o'rganadi.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • turk xalqi madaniyati, qadriyatlari, an'analari va ijtimoiy hayoti haqida bilimga ega bo'ladi hamda boshqa madaniyat egalari bilan to'g'ri muloqot qilishni o'rganadi; • Turkiya va O'zbekiston xalqlari o'rtasidagi umumiylik va farqlarni anglab, madaniy bag'rikenglik asosida fikr yuritadi; • Turkiya davlati bo'yicha olingan bilimlar asosida tarixiy, siyosiy va ijtimoiy jarayonlarni tahlil qilishga qodir bo'ladi; • Turkiyaning siyosiy tizimi, iqtisodiy rivojlanishi, ta'lim va madaniy hayoti to'g'risida mustahkam bilimga ega bo'ladi. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: <ul style="list-style-type: none"> • interfaol keys-stadilar; • amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruh, mikrogruruh bo'lib ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalalar.
<ol style="list-style-type: none"> 5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar: O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda 824-sonli qarori bilan tasdiqlangan "OTMlarda o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to'g'risida Nizom" ga ko'ra fanga ajratilgan kredit beriladi. Talabalarining bilimini baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom" talablari asosida belgilanadi. Talabalarining bilimini baholash mezonlari: 5 (a'lo) baho – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajaradi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yuritadi, masalaga oid daliliy misollarni tanlay oladi va ularni to'g'ri tahlil etish asosida ma'lum ilmiy xulosalar chiqara biladi, tayanch tushuncha va terminlarning mohiyatini to'g'ri izohlay oladi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga to'g'ri javob bera oladi, berilgan vazifa yuzasidan keng amaliy bilimga ega bo'ladi, fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash ko'nikmasiga ega bo'ladi, mavzuga oid masalalar yuzasidan tegishli qarorlar qabul qila oladi. 4 (yaxshi) baho – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajaradi, ammo ishda ayrim kamchiliklarga yo'l 	